

Objekt: elamu, 1914. a
Mälestise registri number
Tellijä: Harju maakond, Tallinn, Põhja-Tallinna linnaosa,
Tallinn, korteriühistu (registrikood)
, KÜ juhatuse liige,
Teostaja:



elamu, 1914. a

**Mälestis registri numbriga
, Tallinn**

Trepikoja viimistluse konserveerimise ja värskendamise tegevuskava

Tegevuskava koostas:

Tartu, 2022

Sisukord

Sissejuhatus.....	3
Juhised trepikoja viimistluse konserveerimiseks ja värskendamiseks.....	4
LISA 1: Trafarettmusteri joonis (1. viimistluskiht).....	9

Sissejuhatus

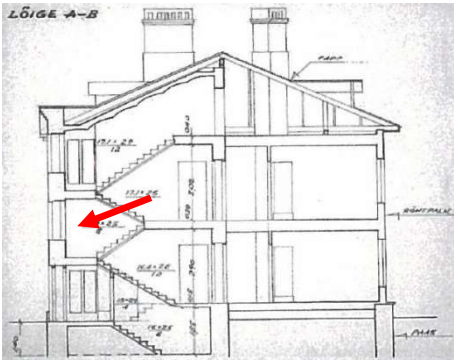
Käesolev tegevuskava on koostatud Tallinna linnas asuva elamu trepikoja interjööri viimistluse konserveerimiseks ja värskendamiseks. Töö tellis KÜ juhatus liige ja tegevuskava koostas konservaator-restaurator, OÜst. Tegevuskava **eesmärk on anda juhised** trepikoja viimistluse konserveerimiseks ja värskendamiseks. Ühtlasi on korteriühistul võimalik võtta tegevuskava alusek hinnapakkumiste küsimisel teostatavatele töödele. Tegevuskavas väljapakutud lahendused on läbi arutatud KÜ esindaja ja Tallinna Linnaplaneerimise Ameti eeslinnade peaspetsialisti Kirsi-Merilin Luigega 27.07.2022.

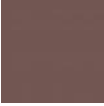
Hoonele on koostatud muinsuskaitse eritingimused ja trepikoja viimistluse täiendav uuring:

- Tallinn korterelamu muinsuskaitse eritingimused hoone restaureerimiseks. Töö nr 01-2015. Arhitekt: . Tellija: KÜ (esindajad:). Koostatud oktoobris 2015. aastal.
- Trepikoja viimistluskihtide täiendava uuringu aruanne. elamu, 1914. A. Mälestis registri numbriga . Tallinn. Koostaja: , OÜ . Esitatud Muinsuskaitseametile detsembris 2022, hetkel pole veel heaks kiidetud.

Kõik tegevuskavas esitatud **värvitoonid on pärit Caparol 3D System Plus värvikataloogist**. Digitaalsed värvinäidised ei anna edasi õigeid värvitoone, nende järgi ei tohi värve valida ega võrrelda. Siin on need mõeldud suundaandvateks näidisteks. Värvivalides tuleb lähtuda antud värvikoodidest ning neid tuleb võrrelda Caparol 3D System Plus värvikataloogi näidistega. **Enne värvimistööd tuleb teha värviproovid** reaalsetel pindadel, et veenduda värvitoonide õigsuses ja sobivuses. Värvide tonaalsusi on lubatud muuta mõne astme võrra, peamiseks eeskujuks tuleb võtta originaaltoonid trepikojas.

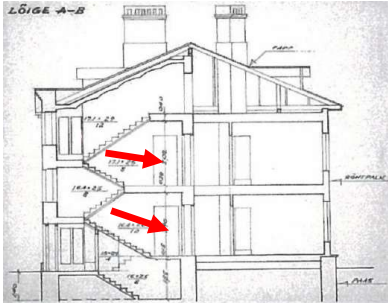
Juhised trepikoja viimistluse konserveerimiseks ja värskendamiseks

Trepikoja seinad (I–IV korrus)	
Tööde kirjeldus	Foto
- Trepikoja seinte kõige väärtuslikum viimistluskiht on esimene, ehitusaegne seinalehendus koos trafarettmustriga 1914. aastast. Kõnealune 1. kiht on säilinud hilisemate kihtide all kõikidel trepikoja seintel läbi nelja korruse. Säilitada ja konserveerida 1. viimistluskihti maksimaalselt (konserveerimine on võimalik ka kinnikattmise teel, st uue viimistluse all). Soovituslik on eksponeerida 1. viimistluskihti osaliselt suuremahulise sondažiina (nt vormistada laest põrandani sondažiava I ja II korruse vahelisele vahetruusele; eemaldada hilisemad viimistluskihid 1. kihi pealt, värskendada originaalviimistlust traditsioonilisi viimistlusvahendeid ja –võtteid kasutades; töö lasta teha maalungute konserveatoril). Muijal seintel võib algse seinalehenduse/mustri uue viimistlusega kinni katta või mitte avada hilisemate viimistluskihtide alt. Soovituslik on seintele taastada 1. viimistluskihi värvilahendus koos trafarettmustriga originaali eeskujul. Trepikoja seinte pinnapealne elektrisüsteem/-juhtmeb on lubatud soovi korral süvistada krohvi sisse, kuid seda tehakse võimalikult vähe algset krohvi lõhkuda/eemaldada. Trepikoja seinte viimistlemisel/sügavamate aukude täitmisel/korhvimisel tuleb kasutada traditsioonilist lubikrohvi, mille fraktsioon/tera suurus on originaalkrohvi sama/sarnane. Eemaldada seintelt lahtised/mitteväärtuslikud värvikihid (kinni olevaid värvikihte ei ole vaja eemaldada) nii, et 1. väärtuslik viimistluskiht säiliks. See tähendab, et põrandalt u 120 cm ulatuses tuleb värvikihte eemaldada ettevaatlikult pahtlilabidaga lükates, kõrgemal olevaid värvikihte eemaldades võib kasutada elektrilisi (traat)lihvijaid. Vormistada sondažiava kõrvalolevatel piltidel näidatud suurus ja kohta. Ülejäänud seinapinnad tasandada peenpahtliga. Soovitavalt mitte kasutada lubipahtlit otse 1. viimistluskihi, kuna lubipahtel söövitab liimvärvi ja pigmente. Variant on mustriosa enne pahteldamist katta vahetruusega või kasutada peenpahtlit, mis ei sisalda lupja. Vahetruuse tekitamiseks võib mustriosa (1) konsolideerida konserveerimisliimiga Praloid B-72 või Lascaux Medium For Consolidation või (2) kleepida mustriosale paksemat jaapanipaberit metüülselluloosliimiga. 1. seinaviimistluse rekonstrueerimisel kasutada lubi- või silikaatvärve ning trafarettmustri ja joone taastamisel liim- või silikaatvärve. Mitte kasutada kaseiinvärvi(!), kuna	 Vormistada suuremahuline sondaž I ja II korruse vahelisele vahetruusele.  Sondaži asukoht plaanil.  Taastada seintele 1. viimistluskihi seinalehendus koos trafarettmustriga.

trepikoda on kütmata ja niiske (kaseiinvärv võib hallitama minna). Kui seinad otsustatakse värvida lubivärvidega, siis on soovituslik katta seinapinna alumine osa põrandalt u 10–15 cm ulatuses karnauba vesivahaga – see kaitseb lubivärvi kulumise ja määrdumise eest nt treppi pestes. Trafarettmusteri joonis on tegevuskava lõpus, Lisas 1. Peasissekäigu uksepale ning akende paled viimistleda samuti lubikrohvi ja vajadusel peenpahtliga ning värvida lubi- või silikaatvärviga valgeks. Enne lõplikku värvimist teha proovivärvimised ja võrrelda toone originaaltoonidega. Värvide tonaalsusi on lubatud muuta, kui need ei vasta originaaltoonidele.		
Seinapinna ülemine osa ja lagi ning ukse- ja aknapaled : valge lubi- või silikaatvärv		
Seinapinna alumine osa (paneeliosa 93 cm põrandalt): hele sinakashall lubi- või silikaatvärv Venato 50		
Trafarettmusteri lehed ja taimeväädid valgel seinavärvil, paneeliosa kohal: tume rohekashall liimvärv (lubivärvile)/silikaatvärv (silikaatvärvile) Moos 10		
Trafarettmusteri lilleõied valgel seinavärvil, paneeliosa kohal ja 1 cm laiune joon paneeliosa ülemises servas (põrandalt on joone ülemise servani 93 cm): tumepunane liimvärv (lubivärvile)/silikaatvärv (silikaatvärvile) Magma 10		

Uksepale I korruse peaukse juures.

Aknapale I ja II korruse vahekorruusel.

Korterite uksed ja piirdeliistud (II ja III korrusel)		
Tööde kirjeldus	Foto	
- Kuna korterite välisuksi koos piirdeliistudega on juba osaliselt restaureeritud ning värvitooniks on valitud valge, siis soovituslik on ka edaspidi teiste korteriuste ja liistude restaureerimisel/värskendamisel kasutada valget linaõlivärvi. - Originaaluksed, piirdeliistud, hinged ja furnituur säilitada ning restaureerida. Uute uste ja liistude projekteerimisel lähtuda olemasolevatest udest. - Soovituslik on ustele lisada tuletõkkehendid uste restaureerimise käigus. Vajadusel lasta puidurestauraatoril hinnata uste/liistude seisukorda enne värvimist ning teostada puidu proteesimist/aukude täitmist vms, mis tagab uste/liistude säilimise ja värske ilme. Enne värvimist eemaldada lahtine värv (kõiki värvikihte ei ole vaja eemaldada), teha vahelihvimine ning kruntida ja värvida pinnad linaõlivärviga.	 Korterite välisüksed piirdeliistudega II korrusel.  II ja III korruse korterite (1–8) uksed plaanil.	
Valge linaõlivärv		

Trepikäsipuu (I–IV korrus)		
Tööde kirjeldus	Foto	
Soovituslik on trepikäsipuud värskendades värvida see 1. viimistluskihi tooni järgi tumepruuniks kasutades linaõlivärvi. Vajadusel lasta puidurestauraatoril hinnata käsipuu seisukorda enne värvimist ning teostada puidu proteesimist/aukude täitmist vms, mis tagab käsipuu säilimise ja värske ilme. Enne värvimist eemaldada lahtine värv trepikäsipuult (kõiki värvikihte ei ole vaja eemaldada), teha vahelihvimine ning kruntida ja värvida käsipuu tumepruuni linaõlivärviga. Enne lõplikku värvimist teha proovivärvimine ja võrrelda tooni originaaltooniga. Värv tonaalsust on lubatud muuta, kui see ei vasta originaaltoonile.	 Trepikäsipuu 1. viimistluskiht.	
Tumepruun linaõlivärv Papaya 5		

**Sahverkapp (III ja IV korruse vaheline vahekorrus);
Keldri uks ja ukseliistud (I korrus);
Pööningu uks (IV korrus)**

Tööde kirjeldus

Foto

- **Säilitada ehitusaegne sahverkapp.** Soovituslik on sahverkappi värskendades **värvida** see **1. viimistluskihi tooni järgi** roheliseks kasutades linaõlivärvi.
- Soovituslik on keldri ust ja ukseliistu värskendades **värvida** need **2. viimistluskihi tooni järgi** roheliseks kasutades linaõlivärvi.
- Soovituslik on pööningu ust värskendades **värvida** see **1. viimistluskihi tooni järgi** roheliseks kasutades linaõlivärvi.

Vajadusel lasta puidurestauraatoril hinnata kapi/uste/liistude seisukorda enne värvimist ning teostada puidu proteesimist/aukude täitmist vms, mis tagab kapi/uste/liistude säilimise ja värskema ilme.

Enne värvimist eemaldada lahtine värv (kõiki värvikihte ei ole vaja eemaldada), teha vahelihvimine ning kruntida ja värvida kapp/uksed/liistud rohelise linaõlivärviga. Enne lõplikku värvimist teha proovivärvimine ja võrrelda tooni originaaltooniga. Värv tonaalsust on lubatud muuta, kui see ei vasta originaaltoonile.



Sahverkapi 1. viimistluskiht.



Pööningu ukse 1. viimistluskiht.

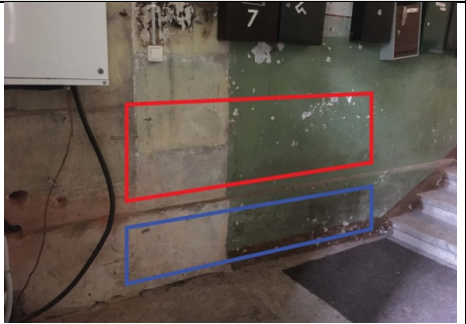


Keldri ukse ja piirdeliistu 2. viimistluskiht.

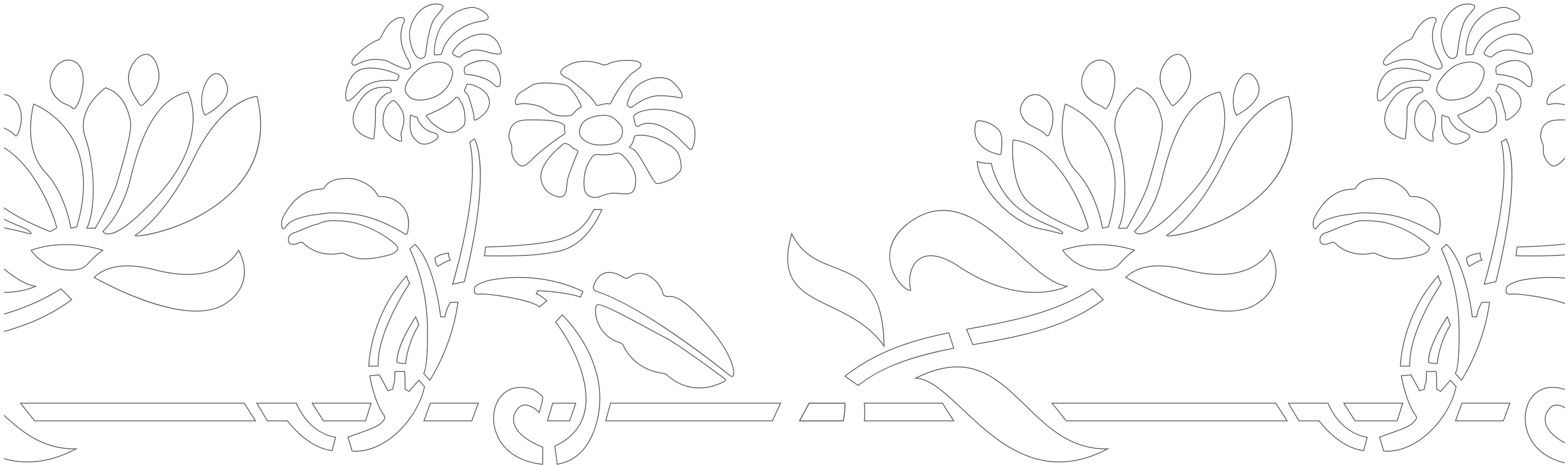
**Roheline linaõlivärv
Mint 35**



Betonist aknalauad		
Tööde kirjeldus	Foto	
1. variant: Puhastada betoonist aknalauad valgest värvist ning vajadusel viimistleda/töödelda pinda läbipaistva, mitteläikiva kaitsevahendiga. 2. variant: Eemaldada aknalaudadelt lahtine värv (kogu värvi ei ole vaja eemaldada), teha vahelihvimine ning kruntida ja värvida pinnad valge linaõlivärviga.		
1. variant: naturaalne betoon, läbipaisev ja mitteläikiv kaitsekiht/viimistlus		
2. variant: valge linaõlivärv		
		Betonist aknalaud I ja II korruse vahelkorruusel.

Radiaatorid (2 tk)		
Tööde kirjeldus	Foto	
Korteriühistu soovib trepikotta paigaldada kaks elektriradiaatorit, et trepikoja kliimat soojemana ja stabiilsemana hoida. Radiaatorid on lubatud paigaldada kõrvalolevatel piltidel näidatud kohtadesse I korrusele, postkastide alla ning I ja II korruse vahelkorruusele, akna alla. I korrus: 1. variant: paigaldada halli värvi liistradiaator seinapinna alumisse, eenduvasse ossa (märgitud sinise ristkülikuga kõrvaloleval pildid). Näide võimalikust mudelist (Adax Neo NL elektriradiaator hall, kõrgus 200 mm, laius 870–1450 mm). 2. variant: paigaldada halli värvi radiaator postkastide alla, eenduva osa kohale (märgitud punase ristkülikuga kõrvaloleval pildid). Näide võimalikust mudelist (Adax Neo NL elektriradiaator hall, kõrgus 370 mm, laius 474–1394 mm). I ja II korruse vahelkorruus: paigaldada halli värvi radiaator akna alla (märgitud punase ristkülikuga kõrvaloleval pildid). Näide võimalikust mudelist (Adax Neo NL elektriradiaator hall, kõrgus 370 mm, laius 474–1394 mm). NB! Paigaldatavad radiaatorid võivad olla ka valget värvi, kui halli värvi mudel ei sobi kokku seinavärviga. Alternatiivina võib vaadata ka brändi Mill radiaatoreid. Radiaatoreid valides on soovituslik konsulteerida kütteala spetsialistiga. Enne radiaatorite paigaldamist tuleb väljavalitud mudelid, elektritööd jm tehnilised küsimused kooskõlastada Tallinna Linnaplaneerimise Ametis.		
		Radiaator I korrusele.
		Teine radiaator I ja II korruse vahelkorruusel.

LISA 1: Trafarettmusteri joonis (1. viimistluskiht)



10 mm

211 mm